

डॉ.सूरज सरदार मुल्ला
अधिव्याख्याता,
जयवंत महाविद्यालय
इचलकरंजी.

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री आकाश दिनकर कांबळे यांनी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल (मराठी) पदवीसाठी सादर केलेला ‘अरुण काळे यांची कविता : एक अभ्यास या विषयावरील प्रस्तुत लघुप्रबंध माझ्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण झालेला आहे. या संशोधनातील काम हे इतर विद्यापीठाच्या किंवा परीक्षा मंडळाच्या कोणत्याही अन्य पदवीसाठी किंवा परीक्षेसाठी सादर केलेले नाही.

सदर लघुप्रबंध ‘आधुनिक मराठी साहित्य’ या अभ्यास क्षेत्रात समाविष्ट होतो.

सदर लघुप्रबंध विद्यापीठाच्या एम.फिल (मराठी) पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

ठिकाण : इचलकरंजी
दिनांक : 31 डिसेंबर, 2009

डॉ.सूरज सरदार मुल्ला
मार्गदर्शक

प्रतिज्ञापत्र

‘अरुण काळे यांची कविता : एक अभ्यास या विषयावरील प्रस्तुत लघुप्रबंध
शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल (मराठी) पदवीसाठी लिहिला आहे.

हा लघुप्रबंध अथवा त्याचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही, कोणत्याही पदवी
अथवा परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण : हुपरी
दिनांक : 31 डिसेंबर, 2009

आकाश दिनकर कांबळे
अभ्यासक

अनुक्रमणिका

---

*	प्रास्ताविक	पृष्ठ क्रमांक
1.	1980 पूर्व मराठी कवितेचे स्वरूप आणि वाटचाल	1
2.	अरुण काळे यांच्या कवितेतील आशयसूत्रे	11
3.	अरुण काळे यांच्या कवितेतील आविष्कारतंत्रे	38
4.	अरुण काळे यांच्या कवितेतील भाषा आणि शैली	54
5.	अरुण काळे यांच्या कवितेची अन्य वैशिष्ट्ये	76
6.	उपसंहार	99
7.	परिशिष्ट	104

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल. पदवीसाठी सादर केलेला 'अरुण काळे यांची कविता : एक अभ्यास या विषयावरील लघुप्रबंधिका सादर करीत असताना या अभ्यासासाठी ज्यांचे ज्यांचे मार्गदर्शन लाभले त्यांचा ऋणनिर्देश करणे माझे कर्तव्य समजतो. हा लघुप्रबंध आज पूर्णावस्थेत येण्याचे सर्व श्रेय आदरणीय माझे मार्गदर्शक डॉ. सूरज सरदार मुल्ला यांचे आहे.

त्यांनी माझी कवितेची जाणीव अधिक गंभीर व्हावी म्हणून सातत्याने प्रयत्न केले. त्यामुळे कवितेकडे बघण्याचा माझा दृष्टिकोन बदलून गेला. आदरणीय मुल्ला सरांचे ऋण आणि माझ्या वडिलांची मला मिळालेली मोलाची साथ तसेच मला सतत प्रोत्साहन करणारे माझ्या घरची सर्व कुटुंबीय मंडळी यांच्यामुळेच मला प्रत्येक गोष्टीमध्ये प्रेरणा मिळाली. लघुप्रबंधाचे काम करीत असताना आदरणीय डॉ. सूरज सरदार मुल्ला यांनी महत्त्वपूर्ण मार्गदर्शन केले. त्यांच्याशी वेळोवेळी केलेल्या चर्चा आणि त्यांनी उपलब्ध करून दिलेले कवितासंग्रह लघुप्रबंधाच्या मांडणीसाठी अत्यंत उपयुक्त ठरली आहेत. शिवाजी विद्यापीठाचे मराठी विभाग प्रमुख डॉ. विश्वनाथ शिंदे, डॉ. रविंद्र ठाकूर आणि कृष्णा किरवले यांचे मार्गदर्शन लाभले. अभ्यासाच्या कळात माझे भाऊ महेश आणि माझे वडील दिनकर यांनी वेळोवेळी लक्ष घातले. तसेच माझ्या मित्रांचेही मला सतत मार्गदर्शन लाभले. त्यांनी वेळोवेळी माहिती दिली, महत्त्वपूर्ण मदत केली. त्यांचेही मी मनापासून आभार मानतो. कुपंकज कराळे यांनी हा लघुप्रबंध आकर्षकपणे टंकलिखित करून दिला त्यांचेही मनापासून आभार.